

Lázár

Vladár Gábor ref. lelkipásztor igehirdetése a soproni ref. templomban, 2020. március 15-én, este 17 órakor (írott változat). Kántor: Kuzsner Péter. Felolvasó: Dzurné Halasi Mónika.

Kezdő (fennálló) ének: 8. zsoltár 1. vers: „Ó, felséges Úr, mi kegyes Istenünk”

Derekas ének: 395. dicséret 1-3. versei: „Isten szívéen megpihelve, forrjon szívünk egybe hát”

Imádság: *Mindenható Istenünk, szerető mennyei Atyánk! A mélységből kiáltunk Hozzád, de azzal a reménységgel, hogy könyörgést meghallgató Istenünk vagy. Elnyelt bennünket e világ forgataga, ránk zúduló alattomos félelme, és mi, bár keresünk Téged, szívünkben mégis nagyon távol vagyunk Tőled. Annyi mindent csináltunk a mögöttünk lévő héten is, és közben elfelejtettük az egy szükséges dolgot. Kincseket gyűjtünk, és közben elveszítjük az igazi értékeket, amelyeket moly és rozsda meg nem emészthet. Tele vagyunk tervekkel, és közben kiderül, hogy levegővé is válik minden tervünk, mert nem számolunk Veled. Tervezzük, hogy mit csináljunk, és mindezt anélkül, hogy Téged belevonnánk gondolatainkba. Magunkra vállalunk feladatokat és terheket, amelyekről úgy hisszük, csak mi tudjuk elvégezni és elhordozni, és talán éppen mi roskadunk először össze alattuk, és mi zavarodunk bele elvégzetlen feladatainkba. Sürgünk, forgunk, futkározunk, s közben úgy telnek napjaink, hogy egyszer sem beszélgettünk Veled. Talán beszélünk néha Rólad, sőt, szépeket tudunk mondani a szeretetről is, de az életünkben nem vagy jelen. Utakra indultunk, de nem Veled, és főleg nem a Te vezetéssel. Véleményt mondtunk emberekről, de nem kérdeztük meg, Neked mi a véleményed.*

Most, erőnk végéhez érve, összeszorult szívvel, de mégis irántad való bizalommal itt állunk szent színed előtt, templomodban. Köszönjük, hogy még nyitva áll szent házad, és mi is itt lehetünk. Kérünk, légy itt Te is közöttünk. Formálg, biztass, bátorítsd félelmes szívünket. Hiszen csak most vesszük észre, hogy Te eddig is mindig Velünk voltál. Ezért merjük Tőled kérni: Jöjj, Szentlélek Úr Isten, munkálkodj közöttünk vigasztaló erőddel, hatalmaddal, hogy megérthessük Igéd áldott üzenetét, és életerővé válhasson számunkra. Krisztusért kérünk, Atyánk, hallgass meg könyörgésünkben. Ámen

Lekció: Lukács evangéliuma 16,19-31.

¹⁹Volt egy gazdag ember, aki bíborba és patyolatba öltözött, és nap mint nap fényes lakomát rendezett. ²⁰Egy Lázár nevű koldus ott feküdt a kapuja előtt, fekélyekkel tele, ²¹és azt kívánta, hogy bárcsak jóllakhatna a gazdag asztaláról lehulló morzsákkal, de csak a kutyák jöttek hozzá, és nyaldosták a sebeit. ²²Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és felvitték az angyalok Ábrahám kebelére. Meghalt a gazdag is, és eltemették. ²³Amint ez a pokolban kínok között gyötrődve felemelte a tekintetét, látta távolról Ábrahámot és kebelén Lázárt. ²⁴Ekkor felkiáltott: Atyám, Ábrahám, könyörülj rajtam, és küldd el Lázárt, hogy ujjá hegyét mártsa vízbe, és azzal hűsítse nyelvemet, mert igen gyötrődöm e lángban. ²⁵De Ábrahám így válaszolt: Fiam, jusson eszedbe, hogy te megkaptad javaidat életedben, éppen úgy, mint Lázár a rosszat. Ő most itt vigasztalódik, te pedig gyötrődsz. ²⁶Ezenfelül még közöttünk és közöttetek nagy szakadék is tátong, hogy akik innen át akarnak menni hozzátok, ne

mehessenek, se onnan ide át ne jöhessen senki. ²⁷Ő pedig így szólt: Akkor arra kérek, atyám, hogy küldd el őt apám házához, ²⁸mert van őt testvérem, beszéljen a lelkükre, nehogy ők is ide kerüljenek, a gyötrelem helyére. ²⁹Ábrahám így válaszolt: Van Mózesük, és vannak prófétáik, hallgassanak azokra! ³⁰Ő pedig ezt mondta: Nem úgy, atyám, Ábrahám, hanem ha a halottak közül megy valaki hozzájuk, akkor megtérnek. ³¹Ábrahám ezt felelte: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki feltámad a halottak közül."

Prédikáció előtti ének: 200. dicséret 1. verse: „Ó, maradj kegyelmeddel mivelünk, Jézusunk”

Textus: „**Van Mózesük és vannak prófétáik, hallgassanak azokra!**” (Lk 16,25)

Kedves Testvérek!

Jézus Urunknak ezt a példatörténetét felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen hallgatják. A felnőttek talán azért, mert úgy érzik: mintha fellebbenne itt a fátyol a halál titokzatos világáról. A gyermekek pedig azt gondolhatják, hogy olyan itt minden, mint a mesékben: a jó elnyeri a maga jutalmát, a gonosz pedig a maga büntetését. Némi igazság lehet a felnőttek és a gyermekek megérzésében, mert Jézus Urunk itt egy olyan történetet használ fel, amely alapszerkezetében megtalálható más ókori népek irodalmában is. De vajon tényleg az lett volna Jézus Urunk célja, amit felnőttként és gyermekként első hallásra gondolunk e történetről? Tényleg ilyen volna a síron túli igazságszolgáltatás? Vajon nem azért került a Bibliába ez a történet, hogy elhallgattassák a Tiborc módjára panaszkodó szegényeket, és hogy vigasztalják őket a túlvilág reménységével? Tényleg csak a népmesék igazságszolgáltatásáról volna benne szó?

Bizonyosan nem! Azt gondolom, e történet megértésének a kulcsa Ábrahám szava: „Van Mózesük és vannak prófétáik, hallgassanak azokra!” Vagyis Jézus Urunk arra akar tanítani minket ezzel a történettel, hogy gazdagnak és szegénynek, tehát mindnyájunknak az élete azon fordul meg, miként viszonyulunk Istenünkhöz és Istenünk Igéjéhez. Arra használja fel tehát ezt az általánosan ismert történetet, hogy nyomatékosítsa: ember, tudd, mi életedben és halálodban az egyetlen vigasztalásod. Ezért figyeljünk most e történet szereplőire!

1.) Lássuk először a gazdagot! Önkéntelenül is érezzük, hogy ezzel az emberrel valami baj van. De nem az a baj, hogy gazdag, hanem sokkal inkább az, hogy semmi más nem lehet róla elmondani, csak ezt: „Volt egy gazdag ember, aki bíborba és patyolatba öltözött, és nap mint nap fényes lakomát rendezett”. Ez egész életének az összegzése. Még neve sincs! Ezért érezzük, hogy itt valami nincs rendjén. Ha egy temetés bejelentésekor a hozzátartozók eljönnek hozzám, és megpróbáljuk együtt összefoglalni az elhunyt szerettük életét, hihetetlenül sok drága emlék szokott feltolulni a mélyből már a friss gyász idején is. Ilyenek például: mennyire szerette a családját, hogyan tudott gyönyörködni az unokáiban, mennyi kedvesség, baráti szeretet, humor, segítőkészség volt szerettükben, vagy éppen milyen hősiiesen viselte szenvedéseit, miként élte meg a hivatását, milyen örömet jelentett számára a kertben való munkálkodás, vagy milyen hobbijai voltak, stb. Mások három-négy oldalas levélben foglalják össze szerettük életét. Most azonban csak ennyit hallunk: „Volt egy gazdag ember”.

De siessünk leszögezni: nem önmagában a gazdagság a baj. Sokkal inkább a gazdagságnak, a vagyonnak az a tulajdonsága, hogy sokszor eltakarja szemünk elől a másik embert. Olyan,

mint az ezüstös foncsorbevonat az addig átlátszó üvegen, amit tükörnek nevezünk: nem látok már át rajta, tükröződésében csak önmagamot vagyok képes meglátni. Ebben az egoista elvakultságában a gazdag észre sem veszi a kapuja előtt fekvő koldust, aki pedig embertársként éppen jelenlétével figyelmezteti őt az Isten előtti végső felelősségre.

Ennek ellenére ne siessünk a gazdag elítélésével! Sőt, ha fantáziánkat kicsit elengednénk, még azt is el tudnánk képzelni róla: néha talán ő maga is érezte, hogy valószínűleg nincs minden rendjén az életében. Esetleg jótékonykodott, próbálta megnyugtatni a lelkiismeretét azzal, hogy belépett az akkori idők Rotary klubjába, és rendszeresen adományokat is adott. Igyekezett tehát ún. „jó ember” lenni, aki kedves, udvarias, jómodorú. Ezért mondom, hogy mielőtt elítélnénk, ügyeljünk arra, hogy mi is lehetnénk ez a gazdag ember. Mindnyájunk életében lehet ugyanis valami gazdagság, amely az ezüstös foncsor módjára eltakarja szemünk elől Istent és a másik embert. Ilyen lehet akár a vagyonunk, a hivatásunk, a hobbink, a megszokott életmódunk, amelyről nem akarunk lemondani. Pedig éppen a mostani járvány mutatja meg, hogy mi mindenről le kell tudni mondani. Mert minden, amit drágának tartunk, egyben kísértés is arra, hogy elválasszon Istentől és másoktól. Mindennel élhetünk úgy, hogy közben eladjuk érte üdvösségünket, az örök életünket.

Majd azt olvassuk, hogy meghal a gazdag, és a pokolba kerül. Itt kell azután meglátnia, hogy mennyire mások az Isten értékei, amellyel ő méri a mi emberi életünket. A gazdag földi életében – Ábrahám szavaival szólva (25. v.) – már megkapta a „javait”. Megtudja tehát, hogy nem a vagyonával van baj, hanem a vagyon birtoklásának azzal a módjával, amely eltakarta előle a másik embert. Isten most egy másik tükröt tár elé, és félelmei közepette végre most meglátja Lázárt az Ábrahám „kebelén”. És meglátja Istentől távol, az Isten gazdagságát – és ez számára maga volt a „pokol”. A pokolban ugyanis már nem lehet önámításba menekülni.

2.) Nézzük most a példatörténet másik szereplőjét, a koldus Lázárt! Már a neve is sokatmondó. A Lázár név ugyanis (eredetileg: Eleázár) azt jelenti: „Isten az, aki könyörül rajtam”, „Isten az én segítségem”. Ha azonban ügyeltünk arra, hogy a gazdagot ne ítéljük el, a szegénységről sem zenghetünk dicshimnuszokat. A gazdagot, mint láttuk, nem a gazdagsága juttatta megérdemelt helyére, és Lázárt sem a szegénysége juttatta az „Ábrahám kebelére”, a mennyországba. Amikor az Újszövetségben szegénységről van szó, akkor ez nem feltétlenül csak földi-evilági szegénységet jelent. Az Újszövetségben igazán szegény az, aki földi életében nem dicsekedhetik mással, mint az Isten irgalmával. A „Lázár” név tehát: életprogram, a mi életünk programja. Lehet, hogy mi is voltunk már ilyen Lázárok. Lehet, hogy mi is kerültünk olyan élethelyzetbe egy-egy operáció, vagy nehéz életkörülmény kapcsán, amikor nem számított az, hogy mennyi a pénzünk, mert egyedül Isten kezében volt az életünk.

Az gondolom, ilyen időszakot élünk meg most mi is. Ez a világméretű járvány felkiáltó jellé válik mindnyájunk életében. Megmutatja, mennyire törékenyek és sérülékenyek vagyunk. Megmutatja, hogy az ember nem mindenható. Elég egy „nyavalyás” kis vírus, és mi máris reszketünk az életünkért. Helyesen fogalmazta meg egykor B. Pascal, a nagy francia gondolkodó: „Törékeny nádszál az ember, a természet leggyengébbike” – ez valóban így van. A járvány nem ismer határokat, nem válogat az emberekben. Mai helyzetünk a bibliai történetnek azonban csak az egyik oldalát mutatja meg. Azt nevezetesen, hogy le kell vetnünk azt a „gazdag ember” mentalitásunkat és illúzióinkat, hogy mi mindent megtehetünk. Nem vagyunk a teremtett világ urai.

A helyzetünk másik, vigasztalóbb részét azonban Lázárban láthatjuk. Lázár koldusszegény volt – és mégis a világ leggazdagabb embere. Pedig csak „annyi” gazdagság volt az életében, hogy egyedül Istenben bízott. Ez azonban nem csak erre az életre volt elegendő számára. Ő nem csak ebben az életben reménykedett. A síron túl is elkísérő isteni szeretet irgalmasságában bízott, amelyben nem is csalódott. Meglátta azt, akiben egész életében hitt. Ez a „Lázár-program” elegendő lehet nekünk is, éppen most, a nagyhétben, húsvétra készülve. Ha odáig jutna a helyzetünk, hogy nem csak istentiszteletet nem tarthatunk, hanem még kisebb csoportokban sem találkozhatunk, ne csüggedjünk. Higgyük el, hogy Jézus, feltámadott Úrként a zárt ajtókon át is belép hozzánk, amint megtette azt az első húsvétkor. Ha bezárul szép templomunk ajtaja, bizonyosan kinyílik az imádság kapuja előttünk. A mi mennyei Atyánk a járványok és válságok idején, szegénységben és gazdagságban is velünk van. Nem hagy cserben minket.

3.) Így érkezünk el a példatörténetben említett utolsó fontos csoporthoz, a gazdag ember öt testvérehez. Csak mellékesen jegyzem meg: azt gondoltam eredetileg, hogy most este körülbelül öten, ha leszünk az istentiszteleten. Elgondoltam, azt fogom mondani: barátom, aki most hallgatod ezt a történetet, ennek az öt testvérnek az egyike vagy te, akár fiatal vagy, akár idős. Örülök, hogy jóval többen vagyunk együtt. Nos, meglepő és vigasztaló is ebben a történetben, hogy a gazdag legalább a pokolban érzett valami „szeretet-féleséget”, és eszébe jutott az öt testvére. A menny és pokol közötti „nagy szakadék” miatt azt kéri Ábrahámtól, hogy küldje el Lázárt az apja házában élő öt testvérehez, nehogy ők is a „gyötrelem helyére” kerüljenek. Ábrahám válasza egyértelmű: „Van Mózesük és vannak prófétáik (azaz ott van a kezükben a biblia), hallgassanak azokra!” Bárki is vagy - üzeni Jézus -, ne várj egy túlvilági riporterre! A holtak nem figyelmeztetnek. Ábrahám nem küld senkit, mert tudja, a holtak sem győznének meg senkit. Isten sem kényszeríti vissza a holtakat, egyedül Igéjéhez irányít. Vagyis minket a testté lett Igéhez, ahhoz a Jézus Krisztushoz, aki megvetett Lázárként jött közénk, egy jászolbölcsőben, hogy a mindenkori Lázárok testvére legyen. De egyúttal meghalt és feltámadt a mi örömünkre, hogy nekünk is társunk lehessen. Ezért e nagyböjti időben is az ő halálát hirdetjük, és feltámadásának erejéről teszünk bizonyosságot.

Itt és most még szól az Ige, az evangélium, és Jézus kérdez minket is: „Mi életedben és haláloedben egyetlenegy vigasztalásod”. Mert tudnunk kell: a kegyelem ugyan határtalan, de nem szól határtalanul. Most még az szól, aki ezt mondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn 14,6), és nem az, aki ezt mondja majd: én vagyok az úttalan út, a bezárt ajtó és a kárhozatos sötétség. Ezért adta Igéjét, Mózeset és a prófétákat, hogy gazdag és szegény, öreg és fiatal, hívő és még nem hívő megértse: Ember, meg kell térned teremtő Istenedhez!

Íme, meseként indult, és félelmetes komolyságúvá vált ez a történet. Zordon Ige, de ígértté változik, ha odafordulunk ahhoz a Krisztushoz, aki e példatörténetben hozzánk is beszélt. Ámen

Záró imádság: *Köszönjük Urunk, hogy Igéd szava most is bátorított minket. Nem önmagunkra kell néznünk, nem a magunk erőtlenségére, kiszolgáltatottságára, törékeny, esendő voltára, hanem egyszülött Fiaid feltámadásának erejére. Segíts minket Urunk, hogy Fiaid hívó szavát meghallva, engedelmeskedjünk a megtérésre hívó szónak. Add, hogy Mózesre és a prófétákra figyelve cselekedjük az irgalmasság cselekedeteit. Ne*

szégyelljük megtérésre hívó evangéliumodat, és hadd mutassuk meg bátran másoknak is a hozzád vezető utat.

Köszönjük, hogy hitünk szerint ma is itt vagy közöttünk. Hálás szívvel valljuk: olyan Istenünk vagy, aki gondviselő Úrként vagy mellettünk válságaink idején is. Nem részvétlenül, kívülről, vagy felülről nézed félelmeinket, hanem biztatsz: bízd rám az életemet. Ebből a vigasztaló jelenlétből merítjük az erőt, és segítjük egymást. Törékeny, sérülékeny életek vagyunk. Szent szeretetedbe ajánljuk életünket, szeretteinket. Adj a csüggedőknek élő reménységet, a betegeknek gyógyulást, a magányos lelkeknek segítő, imádkozó társakat. Vigasztald a gyászolókat, erősítsd a hozzád készülöket. Biztasd félelmes szívünket, hogy kétségbe ne essünk halálunk idején. Légy a fiatalokkal, akik most tervezik jövőjüket. Állj a családok mellé, hogy benned bízó, jövőlátó, az általad készített jövőre figyelő fiatalokat neveljenek, és istenfélő, tartalmas életet élő nemzedékké lehessenek. Gyógyító szereteteddel öleld körbe e félelmek közepette élő világot.

Ezen a nemzeti ünnepen imádkozunk hazánkért, népünkért. Készíts kegyelmes, Neked szolgáló jövőt e nemzetnek, hogy téged dicsérjen és magasztaljon, rólad tegyen bizonyosságot feltámadásod erejével, mígnem eljössz újra, hogy magad köré gyűjtsd örvendező gyermekeidet. Krisztusért kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen.

Záróének: 200. dicséret 2-6. versei: „Ó, maradj szent Igéddel mivelünk, Megváltónk”.

Áldás: *Áldjon meg téged az ÚR, és őrizzen meg téged!
Ragyogtassa rád orcáját az ÚR, és könyörüljön rajtad!
Fordítsa feléd orcáját az ÚR, és adjon neked békességet! Ámen.*